

Каппе І.А.

викладач;

Овчарова І.А.

викладач,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Проблеми професійного становлення особистості вчителя музичного мистецтва, його фахової підготовки залишаються актуальними в наш час у зв'язку з реформуванням системи освіти та підвищенням вимог до професійних якостей учителів. На сучасному етапі розвитку суспільства система освіти потребує нових підходів до підготовки фахівців, які спроможні ефективно впливати засобами музичної культури не тільки на інтелектуальну, а й на емоційну сферу учнів, сприяти їх залученню до вивчення народної творчості, усвідомленню ролі національної культури, ефективно проводити виховну роботу, формувати в учнів високу моральність, працелюбність, викликати позитивні емоції в самому процесі навчання.

Проблеми формування та розвитку професійних якостей майбутнього вчителя музики досліджували Л. Арчажнікова, О. Апраксина, Н. Корихалова, Я. Мільштейн, Г. Нейгауз, Г. Ципін. Аналіз стану інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва показує необхідність її кардинального поліпшення, оскільки очевидна суперечність між складними професійними функціями вчителя та недостатньо розвинутою здатністю молодих фахівців до їх виконання у практичній діяльності.

Мета даного дослідження – визначення головних аспектів формування професійних особистісних якостей майбутніх учителів музичного мистецтва. Серед найважливіших напрямів розвитку студентів у системі фахових музичних дисциплін особливо значущими є підвищення загальної естетичної культури, художнього смаку, розширення музичного кругозору та ерудиції, формування вже в стінах вищого навчального закладу індивідуального стилю музично-педагогічної діяльності. Майбутні фахівці однаково майстерно повинні виконувати роль викладача та акомпаніатора, соліста-виконавця та лектора. Існує чимало характеристик професійних якостей особистості вчителя музичного мистецтва. Провідними вважаються: комунікативність, педагогічна інтуїція, емоційна стабільність, креативність, готовність до інноваційної діяльності. Аналіз практичної підготовки студентів свідчить, що значна кількість майбутніх учителів музики виявляє недостатній інтерес до художньо-педагогічного спілкування та комунікативних умінь. Розв'язання цієї проблеми потребує

розробки ефективної методики формування комунікативних умінь як важливого чинника успішності професійної діяльності вчителя. Комунікативні вміння визначають здатність учителя до спілкування з учнями засобами музичного мистецтва, здійснення морально-етичного впливу на вихованців, збагачення на цій основі духовного потенціалу школярів.

Музична підготовка у вищих навчальних закладах педагогічної освіти передбачає систему теоретичних знань, виконавських умінь і навичок, інтерпретаційну діяльність. Майбутні вчителі музичного мистецтва отримують знання з фахових дисциплін, проте актуальною є проблема формування фахівця не лише з набором знань, а й комплексом професійних якостей, які є основою навчально-виховного процесу. Професійно важливі якості – це ті індивідуальні особливості студентів, що сприяють формуванню позитивного відношення до своєї професії, прагнення до особистісного росту та професійного вдосконалення. Важливе значення у здобуванні знань, умінь і навичок має наявність у студента сукупності творчих здібностей, дослідницьких умінь, нестандартного мислення, багатой уяви й інтуїції, самостійності думок і висновків, що дозволяє студенту визначити свою позицію з професійних питань. Правильно організована самостійна робота стимулює творчість, ініціативність, оригінальність розв'язання поставлених завдань, позитивно впливає на формування кращих особистісних рис – організованість, наполегливість, сумління. Це сприяє розвитку професійної культури майбутнього вчителя. Уміння постійно здобувати й поповнювати знання, удосконалювати професійні навички, побудувати стратегію самоосвіти на все подальше життя є необхідним у контексті сучасних вимог. Одне з головних завдань у процесі виховання майбутнього фахівця полягає в постійній підтримці зацікавленості музикою та роботою над удосконаленням інструментально-виконавських навичок.

Сучасний вчитель мистецтва повинен усвідомлювати себе носієм національних цінностей, але в той же час мати полікультурне мислення. Розвиток художньої культури студентів, розширення їх компетентності в різних видах мистецтва неможливе без здійснення завдань поліхудожнього виховання, де музичне виховання виступає як один із суттєвих його компонентів. Спостерігається недостатня узгодженість між загально-художньою та музично-фаховою підготовкою студентів, в результаті цього вони інколи не спроможні до проведення педагогічно доцільних аналогій між музикою та іншими видами мистецтва. Уміння розкрити сутність художнього образу, використати різні типи вербальних інтерпретацій, розширити художній образ музичного твору творами інших видів мистецтва є важливим під час педагогічної практики, де студенти розвивають уміння художньо виконувати твори дитячого репертуару, втілювати музичні враження через слово, рухи, малюнки. Здатність самостійно оцінювати естетичні якості творів

мистецтва, аргументовано пояснювати своє ставлення до них, грамотно інтерпретувати зміст художніх образів та яскраво виконувати музичні твори є необхідним умінням майбутнього вчителя музичного мистецтва для забезпечення ефективності професійної практичної діяльності.

Залучення студентів до безпосередньої практичної діяльності є засобом активізації інтересу до майбутнього фаху, перевірка ефективності всіх напрямів професійної підготовки: психолого-педагогічного, історико-теоретичного, методичного, інструментально-виконавського. Участь студентів у концертно-конкурсній діяльності сприяє реалізації креативного потенціалу, виховує виконавську надійність, тобто здатність безпомилково, точно та яскраво виконувати музичні твори, що є необхідним умінням у роботі з дитячою аудиторією.

Отже, музично-педагогічна діяльність – це різностороння творчість. Майбутньому вчителю музичного мистецтва необхідно постійно працювати над синтезом якостей та властивостей, які сприяють забезпеченню високого рівня професійної діяльності. Для успішного вирішення педагогічних завдань майбутній фахівець повинен сформулювати різнобічні вміння та навички, які мали б значення як для його власного розвитку, так і формування духовної культури підростаючого покоління.

Список використаних джерел:

1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки / Л. Г. Арчажникова. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.
2. Мартянова Г. Взаємодія мистецтв у полі-художньому розвитку учнів / Мартянова Г. // Київ : Рідна школа, 2001. – № 5.
3. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти / О. Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.

Мішалова К.М.

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕКРЕАЦІЙНЕ ОРІЄНТУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ОСВІТИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Дослідження присвячене вивченню розвитку та популяризації спортивного орієнтування в світі та Україні; його еволюції в явище, що більш спрямоване на дозвілля та відпочинок – рекреаційне орієнтування. Як і в спортивному орієнтуванні тут присутній дух змагання, але змінені рамки проведення – орієнтування відбувається не на відкритій природі, а в умовах урбанізованої території – містах, селищах тощо.